

واژه نامه فن بازار

فناوری

- توانمندی روش مند برای ایجاد نموده‌های نو برای عرضه تولید و یا خدمات/ دانشی سیستماتیک برای تولید کالاها و خدمات در صنعت، کشاورزی و سایر بخش‌های تجاری
- تبلور اندیشه بشر از نوع دانش سودمندی که توانایی ما را برای تصرف در طبیعت و حل مسائل زندگی اجتماعی افزایش می دهد.
- کاربرد خلاق دانش، مفاهیم و تجارب لازم برای طراحی و ساخت محصولات دارای کیفیت خوب
- وسیله ای است که توسط آن دانش، علم و اکتشافات آنها جهت تولید کالاها استفاده می شود.
- استفاده از دانش، درک، مهارت و شایستگی عملی در راه اندازی، بکارگیری، نگهداری، بهسازی و توسعه تسهیلات تولیدی
- دانش فنی است و با تلفیق فرایندهای ساخت و تولید، طراحی محصول، شناخت مواد و کنترل کیفیت سرو کار دارد.

اجزای فناوری

فناوری شامل اجزای چهارگانه انسان افزار، سخت افزار، اطلاع افزار و سازمان افزار به شرح زیر می باشد:

تجاری سازی فناوری

- انتقال دانش و فناوری از یک فرد یا گروه به فرد یا گروهی دیگر به منظور بکارگیری آن در سیستم، فرایند، محصول و یا یک روش انجام کار
- فناوری تجاری شده
- فناوری است که به مرحله تولید (صنعتی، نیمه صنعتی یا پیلوت) رسیده است و با توجه به معیارهای تقاضای بازار قابل ورود به بازار می باشد.
- فناوری قابل انتقال
- فناوری تجاری شده ایست که با روشهای مختلف از جمله مستند سازی آماده انتقال از یک مجموعه تحقیقاتی یا صنعتی به یک واحد دیگر می باشد.

ثبت فناوری

فرایندی است که در آن ارائه اطلاعات کافی از یک فناوری عرضه شده یا مورد تقاضا به نحوی که به خریدار یا فروشنده امکان تصمیم گیری بدهد و یا تولیدکننده یا متقاضی را از فرصت بازار مطلع سازد.

تجارت فناوری

خرید و فروش فناوری قابل انتقال یا شراکت در سهام شرکتهای دانش بنیان صاحب فناوری تجاری شده را تجارت فناوری می نامند.

عرضه کننده فناوری

شخص حقیقی یا حقوقی است که آمادگی عرضه فناوری را دارد.

تقاضا کننده فناوری

به شخص حقیقی یا حقوقی گفته می شود که متقاضی فناوری است.

فن بازار

بازاری است که در آن تأمین کنندگان و مشتریان فناوری در سطح ملی و شرکتی برای دسترسی به دانش فنی به منظور رفع نیازهای فناورانهی

تجاری خود مذاکره می‌کند

- ارتباطات خوبی را بین تأمین‌کنندگان فناوری و خریداران آن برقرار می‌کند و اتصالات موثری از زیرساخت‌های حمایتی شامل سازمان‌ها و مؤسساتی که با مبادلات فناوری مرتبط می‌باشند مانند شبکه نوآوری ملی برقرار می‌نماید، تا بتواند فرایند مبادلات فناوری را انجام‌پذیر نماید.
- عبارت است از سیستم انتقال فناوری جامع و یکپارچه که مبادله فناوری بین تأمین‌کننده و متقاضی فناوری را به صورت سیستماتیک و از طریق تمامی فرآیندهای مبادلات داخلی و خارجی تسهیل می‌کند. به عبارت دیگر فن بازار عبارت است از بازار نظام‌مند معاملات فناوری که خدمات تخصصی فنی نظیر مشاوره فناوری، خدمات اطلاعات، کمک به پروژه‌ها با حمایت دولت، کمک در مطالعات امکان‌سنجی از فناوری‌ها و محصولات، ارزیابی بازارسازان R&D، توسعه قابلیت فناوری و ... را ارائه می‌نماید.
- نظامی برای سامان‌دهی، هدایت و رونق‌بخشی به معاملات انتقال فناوری چه در سطح ملی و چه در سطح بین‌المللی است. به عبارت دیگر، فن بازار یک بازار است که در آن عرضه‌کنندگان و متقاضیان فناوری و خدمات مرتبط با آن در سطوح ملی، سازمانی و شرکتی به‌منظور تأمین نیازهای فناورانه‌ی خود فعالیت دارند.
- یک محل، شبکه یا ترتیبات اجتماعی اعم از فیزیکی یا مجازی با تمایل و توانایی خرید، فروش فناوری و محصولات و یا خدمات فناورانه به‌طور عمومی و یا تخصصی است

کارگزار

به شخص حقیقی یا حقوقی مستقل از عرضه‌کننده و تقاضاکننده اطلاق می‌شود که خدمات تخصصی جهت تجارت و انتقال فناوری از عرضه‌کننده به تقاضاکننده را ارائه می‌دهد و یا از طرف یک مؤسسه اعتباری به عنوان ناظر تعیین می‌گردد. کارگزاران به سه گروه اقتصادی، حقوقی و اجرایی طبقه‌بندی می‌شوند.

- ❖ کارگزار اقتصادی: ارائه‌دهنده خدمات اقتصادی در فرایند انتقال فناوری
- ❖ کارگزار حقوقی: ارائه‌دهنده خدمات حقوقی در فرایند انتقال فناوری
- ❖ کارگزار اجرایی: ارائه‌دهنده خدمات اجرایی در فرایند انتقال فناوری

کارشناس

افرادی هستند که در حوزه‌های صنعتی خاصی فعالیت می‌کنند و به جای خدمت‌رسانی انحصاری به عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان، خدمات تخصصی خود را مستقیماً به طرح‌های فناوری ارائه می‌دهند. از جمله می‌توان به کارشناسان بازار یابی، فنی، نصب و راه‌اندازی، بازرگانی و ... اشاره نمود.

مؤسسه انتقال فناوری

مؤسساتی هستند که با بهره‌گیری از کارگزاران اقتصادی، حقوقی و اجرایی، خدمات مورد نیاز عرضه‌کنندگان، تقاضاکنندگان و مراجعہ‌کنندگان را ارائه می‌نمایند.

خریدار

هنگامی که تقاضاکننده با یک عرضه‌کننده برای خرید فناوری مشخص وارد مذاکره می‌گردد، تقاضاکننده به خریدار تبدیل خواهد شد.

فروشنده

هنگامی که عرضه‌کننده با یک تقاضاکننده برای فروش فناوری مشخص وارد مذاکره می‌گردد، عرضه‌کننده به فروشنده تبدیل خواهد شد.

مؤسسه حامی مالی

شامل مؤسسات وام‌دهنده، ضمانت‌دهنده و بیمه‌گر هستند که در تسهیل فرایند تجارت فناوری نقش مورد نظر را ایفا می‌نمایند.

خرید حق امتیاز Licensing

یک روش انتقال فناوری محسوب می‌شود که در آن سازمان گیرنده تمام یا بخشی از حقوق فناوری را که متعلق به سازمان دیگری است (دهنده فناوری) در قبال پرداخت مبلغی یا ارائه خدماتی دریافت می‌کند. در این روش سازمان گیرنده فناوری علاوه بر تسلط بر فناوری مورد نظر با استفاده از اعتبار و نام شرکت مالک فناوری به عرضه محصول / خدمات در بازار اقدام می‌نماید.

همکاری مشترک Joint Venture

در این روش انتقال فناوری، دو یا چند بنگاه توان‌فناورانه، دانش و منابع خود را برای توسعه یک فناوری خاص به اشتراک می‌گذارند که در آن یک شرکت سوم که معمولاً عمر محدودی دارد، ایجاد می‌شود و طرفین همکاری در سود و زیان آن شریک خواهند بود. معمولاً در پروژه‌های بزرگ که هزینه‌ها و ریسک‌های سرمایه‌گذاری بالا می‌باشد استفاده از همکاری مشترک اهمیت زیادی پیدا می‌کند.

پیمانکار فرعی Subcontracting

در این روش انتقال فناوری، شرکت گیرنده به عنوان پیمانکار یک شرکت دیگر فعالیت می‌کند و اقدام به تولید یا مونتاژ قطعات می‌کند که از این طریق به دانش فنی تولید و مونتاژ و ... دسترسی پیدا می‌کند.

برون‌سپاری Outsourcing

در این روش، بعضی از فعالیتها به خارج از شرکت انتقال داده می شود. در جریان این انتقال و تحویل گرفتن محصولات ساخته شده توسط پیمانکار که معمولاً با کنترل آن محصولات و یا حتی کنترل فرایند ساخت آن محصولات از جانب کارفرما همراه است، انتقال فناوری یا دانش فنی ساخت نیز اتفاق می افتد.

قراردادهای کلید در دست Turn Key

در این روش گیرنده، فناوری را در قالب یک پروژه کامل از دارنده فناوری خریداری می نماید که مراحل طراحی، نصب و راه اندازی و بهره برداری اولیه توسط دهنده فناوری مدیریت و اجرا می شود. در موارد خاصی، آموزش و پشتیبانی پس از راه اندازی نیز جزو قرارداد می باشد.

تملک سهام Equity Investment

سرمایه گذاری در دیگر شرکتهای، امکان دسترسی به فناوری را فراهم می سازد و چندین شکل دارد. گیرنده ممکن است در شرکت منبع سرمایه گذاری کند تا به دانشی فنی دسترسی یابد و یا شرکت منبع ممکن است در شرکت گیرنده سرمایه گذاری کند تا آن شرکت به فناوری دسترسی پیدا کند. این سرمایه گذاری می تواند به صورت سهام مساوی ۸ یا سهام اقلیت ۹ باشد. در این روش سهام اقلیت، یک شرکت بخشی از سهام شرکت عرضه کننده فناوری را می خرد اما در مدیریت آن نقشی ندارد.

همکاری در زمینه تحقیق و توسعه R&D collaboration

همکاری در زمینه تحقیق و توسعه به چند صورت امکان پذیر است. برای مثال در تحقیق و توسعه مشترک، دو شرکت بدون آنکه سهام یکدیگر را خریداری نمایند تصمیم می گیرند بطور مشترک در زمینه های تحقیق و توسعه اقدام به پژوهش و تحقیق در مورد فناوری خاصی نمایند.

قرارداد تحقیق و توسعه R&D Contract

یک شرکت هزینه انجام پروژه های پژوهشی را در مراکز دانشگاهی یا تحقیقاتی بر عهده می گیرد تا فناوری خاصی توسعه یابد.

انواع فن بازارها

فن بازارها بر اساس نوع خدمات قابل ارائه در سه گروه اصلی قرار می گیرند:

- ❖ فن بازار اطلاعات- تنها عرضه اطلاعات فناوری به مخاطبان
- ❖ فن بازار مشاوره- ارائه مشاوره های فنی، حقوقی و بازار به مخاطبان
- ❖ فن بازار ترکیبی- ارائه ترکیبی از خدمات دو فن بازار به مخاطبین

بازاریاب فناوری «Technology Matchmaker»

افرادی دارای تخصص و تجربه در یک یا چند حوزه فنی و نیز آشنا با بازار محصولات مبتنی بر فناوری مورد نظر هستند که می کوشند در مدت برگزاری فن بازار، زمینه را برای ارتباط عرضه کنندگان و متقاضیان فناوری و نیز سرمایه گذاران فراهم نمایند.

مؤلفه های فن بازار

۱- بازار فیزیکی- در این بازار فناوری، محصولات فناورانه و نیروی انسانی ماهر همچون بازارهای سنتی از طریق برگزاری نمایشگاهها و مانند آن تبادل می شوند.

۲- بازار مجازی- در این بازار، همکاریهای حول فناوری از طریق شبکههای اطلاعاتی منسجم در بستر اینترنت انجام می پذیرد.

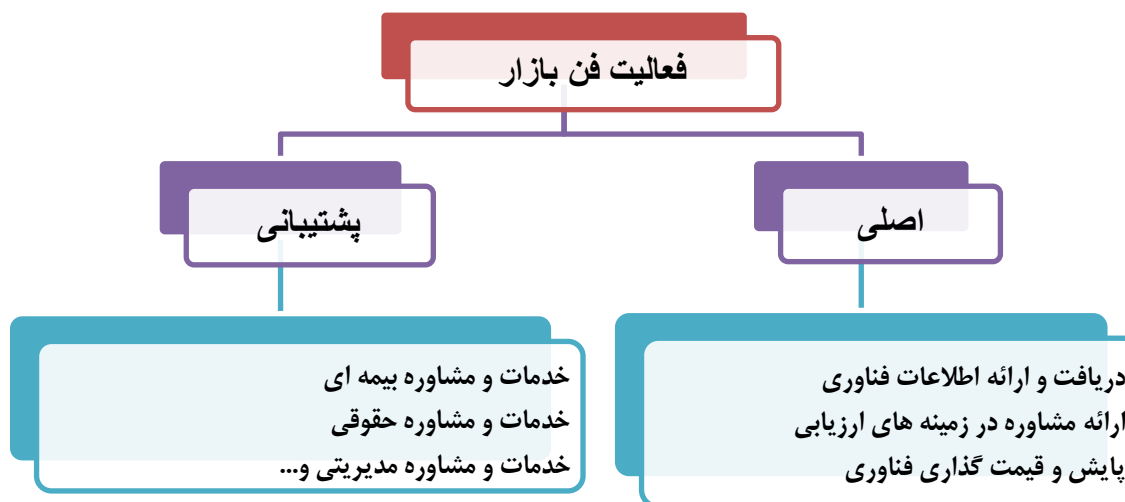
۳- سامانهی پشتیبانی- این سامانه به منظور تسهیل مبادلات در بازارهای فیزیکی و مجازی، خدماتی شامل ارزیابی فناوری، مشاوره دربارهی حق امتیاز، خدمات مالی و مانند آن ارائه می کند. (تصویر ۱)

تصویر ۱- مؤلفه‌های فن بازار

✚ وظیفه اصلی فن بازار

وظیفه اصلی فن بازار، رونق بخشی و تسهیل معاملات فناوری از طریق کاهش موانع موجود بر سر راه معاملات و نیز گردآوری و توزیع اطلاعات واقعی و علمی مرتبط با فناوری در داخل و خارج از کشور می‌باشد. خدمات و فعالیت فن بازار به دو دسته اصلی و پشتیبانی تقسیم می‌شود (تصویر ۲):

تصویر ۲- دسته‌بندی فعالیت فن بازار

✚ عوامل فن بازار

- تأمین‌کنندگان فناوری: شامل دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی
- فناوری‌ها: شامل اطلاعات فناوری، محصولات فناورانه، برنامه‌های مربوط به فناوری و فناوری‌های حاصل از پژوهش‌های مشترک
- متقاضیان فناوری: شامل بنگاه‌های نوآوری و بنگاه‌های کوچک و متوسط
- مدیریت فن‌بازار: شامل مرکز اطلاعاتی، سازمان کارگذار که به ارائه مشاوره و واسطه‌گری مشغولند و دفاتر اجرایی برگزارکننده نمایشگاه‌های فناوری

- عوامل پشتیبان: شامل دفاتر حقوقی ارائه خدمات درباره‌ی قوانین همچون حقوق مالکیت معنوی.

خدمات فن بازار

فن بازارها می‌توانند انجام خدمات متنوعی را طی مراحل تکاملی فعالیت و آماده سازی ساختارهای مورد نیاز اعم از سخت افزاری و نرم افزاری هدف گذاری نمایند. کلیه خدمات قابل ارائه در فن بازار را می‌توان به صورت نشان داده شده در تصویر ۳ گروه بندی نمود:

خدمات تجاری سازی

- تهیه طرح تجاری
- تأمین سرمایه خطرپذیر
- خرید و فروش دانش فنی، امتیاز ثبت اختراع و علامت تجاری
- خدمات شبکه سازی شرکتهای فناوری و ورود شرکتهای نوآور به بازار

خدمات علمی و ترویجی

- معرفی ایده های نو
- تهیه بولتن، بروشور و سایر انتشارات مربوط به موضوع
- برگزاری دوره های آموزشی و همایش ها در موضوع

خدمات حقوقی

- مشاوره حقوقی
- حمایت‌های قضایی در دادگاه ها
- خدمات خرید و فروش فناوری و سهام

خدمات آزمایشگاهی و طراحی

- ارزیابی و تأیید طراحی
- ارزیابی محصول تولیدی نمونه یا پایلوت
- انجام فاز نمونه سازی سریع برای تعداد محدود
- طراحی صنعتی محصول

خدمات تجاری و بازاریابی

- انجام تحقیقات و طراحی پایلوت
- خدمات مشاوره کسب و کار
- انجام مطالعات بازار

خدمات مالکیت فکری

- مدیریت دارایی فکری
- خدمات ثبت اختراع، طراحی مهندسی و علامت تجاری

خدمات اطلاع رسانی

- شناسایی و معرفی مراکز تحقیقاتی و منابع تأمین فناوری مورد نظر
- شناسایی عرضه کنندگان و متقاضیان فناوری
- راه اندازی مرکز اطلاع رسانی روزآمد و کارآمد در ارتباط با اختراعات، ایده ها، فناوری ها و نوآوری ها
- اطلاع رسانی در مورد موفقیت بنگاه های اقتصادی نوپا تحت حمایت پارک ها و مراکز رشد

خدمات ارزیابی فناوری

- قیمت گذاری کسب و کارها
- قیمت گذاری سرمایه های فکری
- ارزیابی توان فناورانه عرضه کنندگان فناوری

خدمات مبادلات فناوری

- قیمت گذاری فناوری
- انتقال فناوری
- اخذ حق امتیاز فناوری
- انتخاب فناوری برتر برای سرمایه گذاری
- مشارکت در توسعه فناوری